

4. Кремень В. Г. Вища освіта і наука — пріоритетні сфери розвитку суспільства у XXI столітті / В. Г. Кремень // Вища школа. – 2002. – № 4-5. – С. 3-34.
5. Сабатовська І.С. Моделювання діяльності фахівця: навчальний посібник. Х.: НФаУ, 2014. 180 с.
6. Чупринський Б.О. Формування професійної культури майбутніх юристів як соціальна проблема / Б.О. Чупринський // Вісник ЛІВС при НАВС України. – 2004. – № 3. – С. 28–29.
7. Швець Д.В., Особистість, суспільство, закон: психологічні проблеми та шляхи їх розв'язання. Харків, 2017. 240 с.
8. Щербак Ф. Н. Профессионально-нравственная культура труда / Ф. М. Щербак. – М. : Знание, 1985. – 64 с.

References

1. ZakonUkrainy “Pro natsionalnu politsiiu” vid 02.07.2015.
2. Kelle V. Zh. Teoriia i istoriia: problemy teorii istoricheskoho protsessa / V. Zh. Kelle, M. Ya. Kovalzon. – М. : Znanie, 1981. – 288 s.
3. Kostenko N.V. Tsennosti professionalnoi deiatelnosti/ N.V. Kostenko, V.L. Losovskii. – К., 1986. – 151 s.
4. Kremen V. H. Vyshchaosvita i nauka — priorytetni sfery rozvytku suspilstva u XXI stolitti / V. H. Kremen // Vyshchashkola. – 2002. – № 4-5. – S. 3-34.
5. Sabatovska I.S. Modeliuvannia diialnosti fakhivtsia: navchalnyi posibnyk. Kh.: NFaU, 2014. 180 s.
6. Chuprynskyi B.O. Formuvanniaprofesiinoikulturymaibutnikhyurystivyaksotsialnaproblema / B.O. Chuprynskyi // Visnyk LIVS pry NAVS Ukrainy. – 2004. – № 3. – S. 28–29.
7. Shvets D.V., Osobystist, suspilstvo, zakon: psykhohohichni problemy ta shliakhy yikh rozviazannia. Kharkiv, 2017. 240 s.
8. Shcherbak F. N. Professionalno-nravstvennaia kultura truda / F. M. Shcherbak. – М. : Znanie, 1985. – 64 s.

Одержано статтю: 10.04.2018

Прийнято до друку: 24.04.2018

УДК: 378.147 : 373.211.24 : 372

DOI: 10.15330/esu.12.112-116

Надія Лазарович,

кандидат педагогічних наук, доцент,
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника”
(м.Івано-Франківськ, Україна)

Nadiia Lazarovych,

Candidate of pedagogical sciences (PhD),
Associate Professor, Vasyl Stefanyk Precarpathian
national university (Ivano-Frankivsk, Ukraine)
lazana@online.ua

МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ДОШКІЛЬНА ОСВІТА” ДО УЧАСТІ В СТУДЕНТСЬКИХ ОЛІМПАДАХ

METHODICAL RECOMMENDATIONS FOR THE PREPARATION OF STUDENTS OF THE SPECIALTY “PRESCHOOL EDUCATION” IN PARTICIPATION IN THE ALL- UKRAINIAN STUDENT’S OLYMPIAD

У статті проаналізовано науково-дослідну роботу студентів педагогічного факультету спеціальності “Дошкільна освіта”. Обґрунтовано основні шляхи вдосконалення змісту конкурсних завдань та ефективність участі студентів у всеукраїнській олімпіаді спеціальності. Розкрито деякі аспекти науково-дослідної роботи педагога, яка спрямована на створення системи теоретичних знань та практичних умінь, дозволяє формувати ставлення до науки як найважливішого засобу діагностики, проектування, прогнозування та удосконалення педагогічної практики.

Ключові слова: науково-дослідна робота, студентська олімпіада, завдання, дошкільна педагогіка, дошкільна освіта, студент, фахові методики.

The article analyzes the research work of students of the pedagogical faculty of the specialty "Preschool education". The main tasks of research activities of students in higher educational institutions are the formation of students of the scientific world outlook, mastery of methodology and methods of scientific research; Assistance to students in the early mastery of the specialty, achieving high professionalism; development of creative thinking and individual abilities of students in the process of solving practical problems; engagement of students with the skills of independent research work; development of initiative, ability to apply theoretical knowledge in practical work; expansion of theoretical outlook and scientific erudition of future specialists. For the effective conduct of the student Olympiad, it is necessary to develop a methodical provision of creative tasks in various methods to convey information to each student on the issues of the circle and the conduct of the Olympiad.

The main ways of improving the content of the competition tasks and the effectiveness of students' participation in the All-Ukrainian Olympiad of the specialty are substantiated. The article describes some aspects of the research work of teachers, which aims the creating a system of theoretical knowledge and practical skills to enable the development of science with the help of diagnosis, planning, forecasting to improve teaching practice. The research work requires taking into account the individual psychological characteristics of the student, the organization of research work in an educational institution on an adequate technical basis, taking into account the peculiarities of the educational environment, namely the arrangement of scientific circles, problem groups with actual research issues.

Key words: research work, student's olympiad, problem, preschool pedagogy, pre-school education, student, professional techniques.

Державні євроінтеграційні процеси у розвитку українського суспільства зумовили потребу у конкурентоспроможних фахівцях на світовому ринку праці. Відповідно необхідне впровадження Державних стандартів вищої освіти згідно європейським стандартам, що передбачає не тільки формування у студента умінь та навичок, а й активного, креативного, творчого їхнього застосування. Підготовка фахівців, здатних до творчості та інновацій, відбувається під час науково-дослідної студентської роботи. Основа наукових досліджень студентів спеціальності "Дошкільна освіта" закладається під час вивчення предметних дисциплін та методик. Відповідно до Закону України "Про вищу освіту" головними завданнями наукової діяльності у вищому навчальному закладі є впровадження стандартів вищої освіти, підготовка та видання підручників і навчальних посібників з урахуванням інноваційних досягнень науки й техніки; впровадження результатів наукових досягнень у практику; безпосередня участь студентів у наукових розробках, що проводяться у вищому навчальному закладі; організація наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, олімпіад, конкурсів науково-дослідних, курсових, дипломних та інших робіт студентів вищих навчальних закладів [1].

Проблеми організації науково-дослідної роботи студентів у ВУЗі досліджують А. Возняк, О. Дячук, М. Євтух, Н. Кушнарєнко, О. Микитюк, В. Назаревич, О. Овакілян, О. Речицький, С. Решнов, Л. Султанова, В. Шейко. Зокрема у них розглянуто різні шляхи вдосконалення методики проведення науково-дослідної діяльності студентів різного професійного напрямку.

Основними формами науково-дослідної роботи студентів педагогічного факультету в процесі вивчення дисциплін є заняття в гуртках та участь в олімпіадах,

конкурсах, конференціях. Водночас підвищення рівня науково-дослідної роботи студентів спеціальності “Дошкільної освіти” потребує дослідження. Метою статті є аналіз організації науково-дослідної роботи студентів поза навчальним процесом, визначення основних шляхів підготовки студентів спеціальності “Дошкільна освіта” до студентських олімпіад.

Залучення студентів до наукової діяльності, як зазначає А. Кузьмінський, повинно мати чітку спрямованість, плановість, наукову координацію, бути частиною професійної підготовки фахівців [3, с. 391].

Визначення науково-дослідної роботи у педагогічному словнику трактується як чинник розвитку особистості майбутнього висококваліфікованого працівника в галузі освіти, здатного до реалізації власного потенціалу, виявлення та впровадження інноваційних технологій навчання, виховання та розвитку дітей, готового до постійного самовдосконалення [5, с.134].

Науково-дослідна діяльність студентів спеціальності “Дошкільна освіта” складається з навчально-дослідної роботи, що здійснюється в межах навчального процесу (реферати, курсові дипломні, магістерські роботи) і є обов’язковою для кожного студента з регламентацією в навчальних планах та програмами та діяльності, що здійснюється поза навчальним процесом у гуртках, лабораторіях, товариствах, секціях (конференцій, конкурсів, олімпіад тощо). У наказі Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.12.2012 р. № 1410 “Положення про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади” [4] зазначається, що основними завданнями олімпіади є розвиток обдарованої молоді, сприяння реалізації її творчих здібностей, а також стимулювання творчої праці студентів, педагогічних та науково-педагогічних працівників. Цим положенням регламентується проведення олімпіад.

Головними завданнями науково-дослідної діяльності студентів у вищому навчальному закладі є формування у студентів наукового світогляду, оволодіння методологією та методами наукового дослідження; допомога студентам у якнайшвидшому оволодінні спеціальністю, досягненні високого професіоналізму; розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей студентів у процесі розв’язування практичних завдань; прищеплення студентам навичок самостійної науково-дослідної роботи; розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання в практичній роботі; розширення теоретичного світогляду і наукової ерудиції майбутніх фахівців [7, с. 24–25].

Відповідно, виникає проблем щодо організації науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах. Багачук А.В. пропонує модель науково-дослідної роботи на основі психологічної теорії діяльності з такими структурними компонентами:

- методологічний (який полягає в оволодінні системою наукових знань про підходи та пізнання досліджуваних об’єктів);
- технологічний (пов’язаний з безпосередньою реалізацією технологій наукової творчості та самостійним проведенням дослідницького циклу);
- аксіологічний (рефлексія особистої дослідницької діяльності, визнання її цінності для майбутньої професійної діяльності та особистісного досвіду);
- комунікативно-інформаційного (забезпечення формування вміння будувати ефективні комунікації з метою пошуку інформації та здійснення сумісної діяльності) [2, с. 34].

Однією із ефективних форм діяльності, які впливають на розвиток науково-дослідної роботи студента, є проведення Всеукраїнських студентських олімпіад .

Олімпіада – це змагання інтелекту та творчих здібностей, що надає студентам можливості перевірити свої знання та вміння, продемонструвати прагнення до наукового пізнання, оцінити якість різних методик навчання. Серед вимог, що висовуються до методичного й організаційного забезпечення олімпіад, слід вважати такі, як: відкритість і доступність, рівність учасників, рівноцінність конкурсних завдань, якість оцінювання, наявність в учасників достатнього набору знань, умінь і практичних навичок [5]. Перевіркою та оцінюванням знань займається журі. В обов'язки журі входять наступні функції: перевірка та оцінювання завдань, визначення переможців та оголошення результатів, підготовка відповідної документації, розгляд апеляційних справ та нагородження переможців. При проведенні олімпіади важливо, щоб члени журі не були розробниками завдань олімпіади (тестів, ситуаційних задач тощо), а лише організаційним та відповідальним органом. Тому в склад журі доцільно включати науково-педагогічних працівників вузів (докторів наук, професорів) з інших навчальних закладів. Від студента-учасника вимагається синтез знань, отриманих не тільки за роки вивчення дошкільної педагогіки і фахових методик, але й суміжних дисциплін.

Історія проведення олімпіад засвідчує, що одним з найбільш коректних способів оцінки теоретичних знань студента є тестування. Перший етап олімпіади дає можливість виявити знання кожного учасника, простежити тенденції в навчальному процесі, виявити переваги та недоліки в опануванні певних розділів дошкільної педагогіки та методик. Другим етапом проведення студентської олімпіади є виконання творчого аналітико-проектувального завдання з методик дошкільної освіти (складання розгорнутого плану комплексного заняття для дітей старшого дошкільного віку) з подальшою презентацією – для здобувачів освітнього ступеня “Бакалавр”; презентація свого регіону та доповідь за результатами науково-дослідної роботи – для здобувачів освітнього ступеня “Магістр”.

Перший тур олімпіади з дошкільної педагогіки та методик в Прикарпатському національному університеті проводиться у два етапи: на першому – олімпіада в межах окремих груп із метою відбору кращих студентів для участі в університетській олімпіаді; на другому – університетська олімпіада. Переможці університетської олімпіади обов'язково нагороджуються почесними грамотами, сертифікатами, які їм урочисто вручають проректор або декани. Ці заходи заохочують студентів до активної участі в олімпіадах. Студентам, які показали добрий результат, пропонують узяти участь у II турі Всеукраїнської олімпіади, в яких беруть участь студенти різних ВУЗів.

Для ефективного проведення другого туру студентської олімпіади, потрібно розробити методичне забезпечення творчих завдань з різних методик донести інформацію до кожного студента з питань роботи гуртка та проведення олімпіад. Неможливо переоцінити внесок педагогів, які організують наукову роботу студентів, у розвиток креативних і творчих якостей студентів. Досліджуючи дану проблему багато педагогів виділяють головною умовою в цій діяльності духовно-моральні якості особистості, яка володіє не тільки професійними якостями, але й може стати для студентів справжнім лідером в процесі проектування власної освітньої діяльності.[5]. Зауважимо, що робота педагогічного гуртка проводиться за принципом професійної спрямованості, учасники гуртка не тільки досліджують педагогічну проблематику, але вчаться інтегрувати знання з методик у освітній простір дошкільних закладів, моделювати педагогічні ситуації у різних формах діяльності вихователя.

Професійно-орієнтовані завдання заохочують студентів до поглибленого вивчення дошкільної педагогіки та фахових методик, а змагальний дух у різних формах організації науково-дослідної роботи уможливує досягнення високого рівня творчих здібностей.

Проте здійснення науково-дослідної роботи вимагає врахування індивідуально-психологічних особливостей студента, організації науково-дослідної роботи у навчальному закладі на достатній технічній базі, врахування особливостей освітнього середовища, а саме облаштування наукових гуртків, проблемних груп з актуальною проблематикою дослідження.

Отже, проблема залучення студентів до науково-дослідної роботи, формування інтересів, потреб мотивів цієї діяльності, ще недостатньо досліджені як у теоретичному, так і в практичному плані і вимагають подальшого обґрунтування.

Література

1. Закон України “Про вищу освіту”. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Багачук А.В. Дидактические возможности формирования и развития исследовательской деятельности студентов педагогического вуза / А.В.Багачук // Вестник ТГПУ. – 2009. – №(88). – С.26
3. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання, 2005. – 486 с.
4. Наказ міністерства освіти і науки України № 1410 від 13.12.2012 “Положення про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади” [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
5. Кирилова Л., Малишко В. // Олімпіадний математичний рух як складова науково-дослідної роботи майбутніх економістів. науковий вісник МНУ імені В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки. – Одеса, с.133-136.
6. Педагогічний словник / [ред. М. Д. Ярмаченко]. – К.: Педагогічна думка, 2001. – 229 с.
7. Шейко В. Організація та методика науководослідницької діяльності: підручник / В.. Шейко, Н. Кушнарєнко. – 5-те вид., стер. – К : Знання, 2006. – 307 с.

References

1. Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu”. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Bahachuk A.V. Dydaktycheskye vozmozhnomy formirovaniya y razvytyia yssledovatel'skoi deiatelnosti studentov pedahohycheskoho vuza / A.V.Bahachuk // Vestnyk THPU. – 2009. – №(88). – S.26
3. Kuzminskyi A. I. Pedahohika vyshchoi shkoly: navch. posib. / A. I. Kuzminskyi. – K. : Znannia, 2005. – 486 s.
4. Nakaz ministerstva osvity i nauky Ukrainy № 1410 vid 13.12.2012 “Polozhennia pro provedennia Vseukrainskoi studentskoi olimpiady” [elektronnyi resurs]. – rezhym dostupu: <http://www.mon.gov.ua>
5. Kyrylova L., Malysko V. // Olimpiadniy matematychniy rukh yak skladova naukovo-doslidnoi roboty maibutnikh ekonomistiv. naukovyi visnyk MNU imeni V.O.Sukhomlynskoho. Pedahohichni nauky. – Odesa, s.133-136.
6. Pedahohichniy slovnyk / [red. M. D. Yarmachenko]. – K.: Pedahohichna dumka, 2001. – 229 s.
7. Sheiko V. Orhanizatsiia ta metodyka naukovodoslidnytskoi diialnosti: pidruchnyk / V.. Sheiko, N. Kushnarenko. – 5-te vyd., ster. – K : Znannia, 2006. – 307 s.

Одержано статтю: 14.03.2018

Прийнято до друку: 28.03.2018